

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti
tuleviku heaks

RAHANDUSMINISTEERIUM

REGIONAALARENGU TOETUSEKS

02.05.2016

**Ridala valla ja Haapsalu linna ühinemisläbirääkimised
KULTUURI-, SPORDI- JA KODANIKUÜHENDUSTE KOMISJONI KOOSOLEK**

MEMO

Koostas: Margus Metsalu, ühinemiskoordinaator

Algus kell 15.00

Lõpp kell 17.15

PÄEVAKORD

1. Tänapäevase olukorra ja võrdlusandmete analüüs ning ühendamise võimalused vastavalt lähteülesandele
2. Ettepanekud juhtivkomisjonile ühinemislepingusse

Osalejad:

Ridala – Maire Vilbas, Ailar Ladva, Janek Hiimäe

Haapsalu – Liina Põld, Ülo Kalm, Tarmo Tuisk, Teele Jurtom (LV spetsialist)

Ühinemiskoordinaator Margus Metsalu

KOKKUVÕTE

1. Komisjoni liikmed tutvustasid täna töökorraldust vallas/linnas ja vastutusvaldkondasid. Valdakonna kaardistust ei ole eraldi tehtud, kuna reaalselt võrdluspilti see ei anna, struktuurid on erinevad ja avalikud teenused on loomulikult juba paljuski integreerunud. Kokkuvõttes on oluline see, et kõik tegevused peavad olema ning saama rahastuse ja ühinemise kontekstis tuleb see lahendada eelarvestrateegiaga, mis ühildatakse pärast lepingu sõlmimist (2017 esimene pool).

KODANIKUÜHENDUSED/KULTUUR

Ridala vallavalitsus alustas koostöös külakogukondadega külaliikumist 2000. aastal. Valiti külavanemad ning neile toeks asutati seltse ja seltsinguid. Loomuliku jätkuna andis vald tasuta kasutusse piirkonnas olevaid vallale kuuluvaid hooneid, ruume ja maa-alasid. Vallaeelarvest garanteeritakse jätkuvalt projektide kaasfinantseerimised ning eraldatakse taotluste alusel toetusi, mis liigituvad investeringutoetusteks, haldus- ja tegevustoetusteks, korraldustoetusteks ja osalustoetusteks. Toetuste eraldamist reguleerib mittetulundustegevusteks toetuste andmise kord. Taotlusi hindab 9-liikmeline komisjon, millesse kuuluvad vallavolikogu ja vallavalitsuse esindajad ning vallas väljakujunenud piirkondade (Uuemõisa, Haeska, Võnnu, Asuküla, Jõõdre, Panga, Kiidev/Puise) elanikud.

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti
tuleviku heaks

RAHANDUSMINISTEERIUM

REGIONAALARENGU TOETUSEKS

Komisjon valitakse vaid üheks aastaks. Sellega tagatakse võimalikult paljudele erinevas vanuses ja huvidega inimestele informatsioon toimuvast ja vald saab laiapõhjalisema hinnangu aastaks plaanitavatele tegevustele. Vallaeelarvest taotleb oma tegevusteks toetust 15 seltsi/klubi ning 5 seltsingut. Valla poolt antud hooned on seltsimajadena kasutuses Võnnus, Asukülas, Parilas, Haeskas ja Kiidevas. Ruume vallale kuuluvatest hoonetest kasutatakse seltside ja seltsingute poolt Uemõisas ja Panga külas. Kolm seltsi tegutseb eravaldustes. Maa-aladena on antud külaseltside kasutusse spordiplatse ja mänguväljakuid, Mäemõisa Tervisepark ning Puise ja Kiideva sadamad.

Ridalas toimib kultuurikorraldus põhimõttel, et valla suurüritused korraldatakse valla poolt, kaasates korraldustesse ka huvitatud kogukondi.

Võimalusel korraldab vald igal aastal ümarlaua, kuhu on kutsutud seltside, seltsingute, klubide, haridusasutuste, raamatukogude, vallavolikogu ja vallavalitsuse esindajad ning huvitatuid vastavalt ümarlaua peateemale. Ümarlual koostatakse ühiselt valla kultuurikalender.

Kuuseteist järjestikku aastat kestnud külaliikumine on sellises arengujärgus, et kestma on jäänud võimekamad ja teotahtelisemad külakogukonnad ning välja on kujunenud piirkondade tegevuste eelistused. Uue kvaliteedi külade arengusse tooks kogukonnateenuste väljaarendamine ja pakkumine kohapealsete külaseltside poolt. Avaneksid uues omavalitsuse uued kvalitatiivsed arenguvõimalused:

- maapiirkondade iseseisev tegevus tugevneb kogukonna teenuste kaudu.;
- vabähendused ei jää vaid abisaajate rolli (tegevustoetuste eraldamine, projektitoetused vms). Soovi ja võimekuse korral on võimalus kujuneda võrdväärseks partneriks uuele ov-le, et koos seada avalikes huvides tegutsemiseks arengueesmärke ning huvi korral edeneda avalike teenuste osutajateks;
- Paikkondade vabähendused võivad osutada kogukonnateenuseid piirkondades mitme aastase (näit 3a) vü ja ov vahel sõlmitud koostöölepingu alusel neile kasutada antud külamajades (näit noorsootöö, kultuurisündmused, vabaharidustegevus, raamatulaenus, turistide majutus, loometegevus, eakate päevakeskus, sporditreeningud jpm.) Nii tagatakse ühenduste võimekuse ja jätkusuutlikkuse areng ning ka omavalitsuse, kui rahastaja, strateegiliste eesmärkidesaavutamise toetamine. Aluseks üldjuhul avalik konkurss, millele järgnevad läbirääkimised.

Ridala 56 küla kogukonnad valisid pooleteist aasta jooksul 15 külavanemat. Algusaastad olid külavanematele uused ja tegusad, kuid peagi hakkas innukus vaibuma. Loogilise jätkuna oleks pidanud vald raamlepingu alusel konkretiseerima külavanemate volitusi oma piirkonda puudutavates küsimustes otsustamisel ning koostöölepingu alusel ka motiveerima ülesannete täitmisel kulude hüvitamisega. Külavanema roll ähmastus ja inimesed väsisid. Sama ei tohiks juhtuda külaseltsidega.

Haapsalus on vabähendusi/seltse natuke üle 20. Kõigile on iga-aastane tegevustoetus, lisaks võimalus taotleda projektitoetust ürituste korraldamiseks. Põhimõtted tuleb üle vaadata ja ühtlustada.

Kontseptsioon võiks olla, et Haapsalu kultuurimaja teenindab kogu piirkonda (täidab suurema tasandi eesmärki), lisaks sellele piirkondlikud tegevused ja seltsid nii linnas kui

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti
tuleviku heaks

REGIONAALARENGU TOETUSEKS

maapiirkonnas, mida saab otsetoetustega finantseerida. Samuti leiti, et vastavad avaliku teenuse delegeerimise võimalused tuleb üle vaadata ja otsustada, kus ja kuidas delegeerimine võimalik oleks ning et oluline on, et uues omavalitsuses oleks eraldi ametikoht või selge tööülesanne mõnel ametnikul maaelu ja külakogukondadega tegelemiseks. Lisaks võiks kaaluda vastava komisjoni või ümarlaura loomist volikogu juures.

SPORT/VABA AEG/KULTUUR

Haapsalus on kogu spordiobjektide haldamine koondatud Spordibaasid OÜ valdusesse. Toimib eraldi spordikool, lisaks teised huvikoolid. Pearahasüsteemi ei ole, naabritega arveldatakse õpilaskohtade alusel. Ridala vallaeelarvest tasutakse ühe õpilase osalemise eest ühes huvikoolis või huviringis. See on põhjustanud lapse ja ühe lapsevanema või kogu perekonna ümberkirjutamise linna elanikeks, sest vanematele on kulukas teise huvikooli ees ise tasuda. Ühinenud omavalitsuses saavad lapsed tegeleda nii mitmes huvialaringis kui seda soovivad ja suudavad.

Leiti, et spordikool võiks olla rohkem maakonnapõhine. Kindlasti saaks ära katta ühinenud omavalitsuse vajadused. Lastel peaks olema võimalikult lihtne ja odav ligipääs treeningutele. Oluline on viia treeningvõimalused linnast välja maapiirkonda, seda saab treenerite jagamisega teha näiteks Panga külla rajatavas spordihoones. Oluline on, et lapsel oleks trenni võimalus võimalikult kodu lähedal.

Ridala spordi finantseerimine on hetkel väiksem kui Haapsalus. Investeeringuprioriteediks on Panga küla spordihoone ja suusarajad (Mäemõisa tervisepark). Neid peaks KOV haldama.

Tingimuste loomine ja parandamine on oluline ka selleks, et tekiks küladesse uued inimesed. Jõukad inimesed ja noored pered kolivad hea meelega maale, kui ümbrus on korras ja kõik võimalused olemas. See loob uue raha KOV tulubaasi.

Üle tuleb vaadata ja ühtlustada spordi/kultuuri toetuste jagamise kord. Saab teha vahet investeeringu-, tegevus-, osaluse- või muude toetusliigituste kaudu.

RAAMATUKOGUD

Raamatukogud toimivad nii Ridalas kui Haapsalus väga hästi. Läänemaa keskraamatukogu tegeleb ka kirjandusürituste korraldamisega, toimib hästi omamoodi kogukonnakeskusena. Ridalal on 3 külaraamatukogu, kõik koolide ruumides (Uuemõisa Raamatukogu Haapsalu Kutsehariduskeskuse ruumides, Ridala Raamatukogu Ridala Põhikooli ruumides ning Asuküla Külaraamatukogu suletud Asuküla Algkooli ruumides). Kogukonnateenusena on kavas avada nn „inimeselt-inimesele laenupunktid Puise, Võnnu ja Jõõdre küladesse.

MUUSEUMID

Haapsalus on enamus muuseumeid juba koondatud riigiga koos hallatavasse sihtasutusse. Ka Rannarootsi muuseum liitub muuseumide sihtasutusega järgmisel aastal. Süsteem toimib väga hästi, riigi kaasatus on väga oluline. Ridalal muuseumeid ei ole.

JÄRGMINE KOOSOLEK

Järgmise koosoleku toimumise aeg lepitakse kokku jooksvalt.

Kokkuvõtte otsustamist vajavatest küsimustest:

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti
tuleviku heaks

RAHANDUSMINISTEERIUM

REGIONAALARENGU TOETUSEKS

- a) Kohalike kogukondade ja ühenduste kaasamise kontseptsiooni väljatöötamine – teenuste delegeerimine, rahastamispehmoõtted, kaasamine otsustamisprotsessi, eraldi ametikoht või vastutusala juhtimisstruktuuris
- b) Treenerite töö korraldamise kontseptsioon ühinenud omavalitsuses – kvaliteetsete treeningvõimaluste tagamine laste kodukoha läheduses
- c) Seltside ja ühenduste rahastamise ühtsete pehmoõtete väljatöötamine.

Koosoleku käigus ei ilmnenuu ühtegi pehmoõttelist asjaolu, mille osas ühinemise korral kokkulepet ei oleks võimalik saavutada.

2. Lepiti kokku, et ühinemiskoordinaator sõnastab koosolekul käsitletu pehmoõjal ettepanekud ühinemislepingu valdkonna osasse ja saadab komisjoni liikmetele seisukoha võtmiseks ja otsustamiseks.

Lisad:

1. Osavõtjate registreerimisleht